

Beszélgetés Csenger Levente íróval

Barátságról és a hazai szövésű témákról

Csenger Leventével a Ferdinandy Györggyel közösen tartandó székelyudvarhelyi író-olvasó találkozó előtt beszélgettünk.

Simó Márton

Fölöttébb meglepő, hogy ebben a fura korban, amelyben élünk, egy Székelyföldről való fiatal író és egy hosszú évtizedek óta tudományos és szépirodalmi pályán mozgó, a magyar, a spanyol és a francia nyelvű kulturális közegben egyaránt otthonos, világpolgár szerző barátságot kössön. Még ritkább, hogy a szerencsés találkozásból spanyol nyelvű kötet szülessen, amely sok ezer kilométerre innen, egy még mindig totalitárius berendezkedésű társadalomban, illetve az onnan származók körében váljék könnyen dekódolható olvasmánnyá.

– Honnan a Ferdinandy Györggyel való ismeretség és barátság?

– 2005-ben együtt mutattuk be Az év novellái antológiát Óbudán, a Fő téren az Ünnepi Könyvhét alkalmából. Furcsa volt, hogy szóba állt velünk, fiatalokkal ez a mosolygó, jó kedélyű, viccelődő fickó. Teljesen ismeretlen volt számomra. Azért volt különös, mert az idősebb magyar írók nemigen mosolyognak. Mire megöregsznek, megkeserednek, cinikusak, meg nem értettek váltnak, vagy legalábbis azt érzik, megutálják a világot, és a fiatalokat vagy észre sem veszik, vagy féltékenyen figyelik. Ha sikeresek,

akkor meg miért érdekelné őket a következő generáció? Ferdinandyban olyan természetes közvetlenség volt, amelyet csak a székelyek között élhet meg az ember, Magyarországon nem nagyon.

– Ő vette rá a feleségét, hogy fordítsa le a novellákat (könyvet) spanyolra? Vagy megtette volna magától is?

– Gyuri válogatta, és kubai származású felesége, Maria Teresa Reyes, valamint az argentin Sebastian Santos Petroff segítségével végül hárman fordítottak le tíz novellát.

– Milyen írásokat tartalmaz a kötet? Válogatás a korábbiakból? Vagy újdonság is van benne?

– A spanyol kötetbe új írás nem került, a négy eddigi könyvem anyagából válogattak. Ezek elsősorban az udvarhelyi, oroszhegyi gyerekkorról, a nyolcvanas évek Romániájáról, a Ceaușescu-diktatúráról, a forradalomról szóló írások.

– Milyen volt a fogadtatása? Hol került forgalomba? Mert hatalmas a spanyol tenger...

– Ezt Una volta habra che contarlo (Egyszer majd el kell mondani) címmel Miami adta ki a kubai Silueta Kiadó. Miami ma 1,2 millió kubai él, akik jórészt menekülteként érkeztek az Egyesült Államokba. Miami ma majd-

||| Csenger Levente. Kubai olvasók is ismerik

nem teljesen spanyol város. A reakciókból arra következtetem, hogy pontosan értik a poénokat, az írások mélységét. Ez azzal magyarázható, hogy Kubában hasonlókat éltek, élnek meg az emberek, mint mi a nyolcvanas években. Egy galériában rendezték meg a könyvbemutatót, ami teljesen megtelt, Gyuri mondta, hogy aki ott számít, mind eljött.

– Időnként előfordul, hogy nem székelyföldi témákról írsz, de legtöbbször mégiscsak ide kanyarodnak vissza az írásaid.

– Sokszor gondolkodom azon, hogy ideje lenne váltani, de ha jól megnézem a munkáimat, arra jövök rá, hogy annak van „húzása”, ami valami módon kapcsolódik Székelyföldhöz.

– Idestova húsz éve élsz „külföldön”. Mit jelent számodra Magyarország? Mit a szűkebb haza?

– Eddigi életem nagyobbik része immár Magyarországon telt el, de igazán otthon mégiscsak Székelyföldön vagyok. „Magyarban” még mindig külbelki vagyok. Alig várom, hogy megérkezzek Oroszhegyre, hogy felmenjek Nyúládba, az erdőbe, és elfelejtsem Budapestet.

– Mikor fognak a témáid is veled együtt „elmenni”?

– Nem tudom pontosan. A témáimat kellene megkérdezni. Nagy Koppány Zsolt, aki nagyjából velem egyidős és ugyancsak Udvarhelyről ment el, legutóbbi regényében már úgy ír, hogy abból egyáltalán nem jön elő semmi erdélyi téma. Tett egy nagy lépést, és lezárta az Erdély-témát. Valami egyetemesebből akar beszélni. Nekem ez valahogy nem megy. Van, akinek tíz év kell hozzá, van, akinek egy élet sem elég, s van olyan ember is, aki nem tud, s akinek nem is szabad lemondania a témakötődésről.

– Min dolgozol? Túl a könyven, amely megjelenés előtt áll.

– Egy válogatáskötetet állítok össze, mert az előző kötetem elfogytak, viszont kereslet van rá(m). A kiadóm az azt beszéltük meg, hogy a négyet egy kötetben adjuk ki, de én javasoltam, hogy egy kicsit rostáljunk rajta. Elveszek, teszek hozzá, és kész. Egyébként meg egy új novelláskötet is készülget, és egy mese-könyvet tervezek, amelynek egy autista kisfiú a főhőse.

– Tervezel-e regényt írni? Vagy immár maradsz a novellánál?

– Ha eljön az ideje, a regény elől sem térek ki, de most annyira pörög az életem, és tele van minden mással, hogy nincs időm pár évre leülni négyszemközt, és bibelődni a nagy epikussal. A novella jó. Hamar be lehet fejezni. Ha nem megy, le lehet tenni, lehet írni a másikat. A regénnyel ezt nem lehet megcsinálni.

Író-olvasó találkozó ma este

Több erdélyi városban, köztük Székelyudvarhelyen is találkozik olvasóival Ferdinandy György és Csenger Levente. Az udvarhelyi író-olvasó találkozóra ma este nyolc órától kerül sor a G. Caféban. A rendezvényt az Erdély Magyar Irodalmáért Alapítvány szervezi. Ferdinandy Györggyel Szakács István Péter író, Csenger Leventével Lőrincz György író beszélget.

Tánckavalkádra hív az Udvarhely Néptáncműhely

A korábbiakhoz hasonló, de mégis újszerű koncepció köré épített fesztivállal jelentkezik az Udvarhely Néptáncműhely: a május 12–16. között tartandó Tavasz Tánccszemle más-más műfajú táncszínházi előadások kavalkádja, de idővel a hazai, erdélyi táncos és koreográfusi szakma fóruma is kíván lenni.

Megújult névvel jelentkezik az Udvarhely Néptáncműhely tavaszi mozgásművészeti fesztiválja, a négynapos rendezvényen négy erdélyi táncegyüttes egy-egy előadását tekintheti meg a nagydíjdemű.

„Kiemelt célunk volt erdélyi koreográfusok és rendezők munkáit bemutatni az udvarhelyi közönségnek, Eredetileg tíz intézménnyel vettük fel a kapcsolatot, végül a szűkös költségvetés miatt négy előadás fért bele a programba” – magyarázta Antal József szervező, a Néptáncműhely koreográfusa. A szervezők célja volt egységesen bemutatni az erdélyi mozgásmű-

Fotó: Thomas Câmpean

||| A szervezők reményei szerint szakmai fórummal egybekötött tánccszövésű csúcspontja ki a Tavasz Tánccszemle

vészeti aktualitást, folklór és kortárs produkciókat egyaránt.

Az eredeti elképzelés szerint szakmai fórum is bővítette volna a Tavasz Tánccszemlét, hisz a szakmabeliek meglátása szerint Erdélyben igény lenne a hasonló rendezvényekre, ahol a külföldi szakemberek mellett az erdélyi koreográfusoknak is lehetőségük volna a tapasztalatcserére. „A fórum megszervezésében több, hasonló talál-

kozók megrendezésében jártas szakember felajánlotta segítségét, de a szűkös anyagi keret mellett idén ez már nem fért bele a programba. Reméljük, majd jövőre” – tette hozzá a szervező.

A program tehát szerényebb az eredeti elképzelésnél, de annál színesebb: május 12-én a sepsiszentgyörgyi Háromszék Néptáncgyűttes és a Heveder Zenekar előadásában A banda című produkciót láthatják az

érelklődők, május 13-án az Udvarhely Néptáncműhely mutatja be az idei évadban már többször játszott A köz című előadást, május 14-én a sepsiszentgyörgyi M Stúdió Kecsevecse című kétszemélyes darabját tekintheti meg az udvarhelyiek, május 15-én a csíkszeredai Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes a Madéfalvi veszedelem című produkcióját mutatja be, majd május 16-án a Kolozsvári Magyar Opera Tavasz áldozat című balettelőadásával zárul a fesztivál.

A két stúdió- és három nagyszínpadi előadást a Művelődési Ház nagyteremében tartják, 19 órai kezdettel. Kedvezményes fesztiváljegyek a Művelődési Ház jegypénztáránál válthatók 10 (a Háromszék Táncgyűttes, az Udvarhely Néptáncműhely, az M Stúdió és a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes előadásaira), illetve 15 lejért (a Kolozsvári Magyar Opera produkciójára).

Kovács Eszter